

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhastós petitor egyszeri hirdetés 15 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilntér: minden sor 20 fill.

Az «Eperjesi Széchenyi-kör»
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Fő-utca 59-ik szám, Kőseb Árpád könyvnyomtató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények valamint a hirdetési díjak is.

Eperjes város színügyi-bizottságáról.

Krémer Sándor szintársulata nov. 27-ikén fejezte be előadásainak sorozatát az eperjesi városi színházban. Csaknem két hónapon keresztül időzött körünkben a társaság s volt alkalmunk meggyőződni arról, vajjon Eperjes város közönsége végre-valahára rátalált-e már egy olyan színigazgatóra, a kinek működése biztos alapokon nyugszik s igényeinket is ki tudja elégíteni, avagy egy újabb csalódással lettünk gazdagabbak s nem találtuk meg Krémer Sándorban sem azokat a garanciákat, a melyek mellett közte és közöttünk állandóbb kapcsolat volna létesíthető.

Sok a hiánya Krémer Sándor szintársulatának s nem akarjuk félrevezetni a helyi közvéleményt azzal, hogy érdemtelően elismerést fejezzünk ki iránta s ekként könnyelműen rossz szolgálatot tegyünk a közérdeknek. Nem kívánja ezt tőlünk maga Krémer színigazgató sem, sőt — dicséretére legyen mondva — teljes mértékben belátja azt, miszerint jelenlegi társulatával nem elégíthette ki Eperjes város magasabb igényű közönségének ivánalmait. Nem kellett előtte bizonyítgatnunk, hogy drámai hősnője nincs, és hogy az erre a szerepkörre szerződött tag a kevesebb képzettséggel s tehetséggel is beérő társadalmi színművekkel sem tud megbirkózni. Hasonlóképpen belátta színigazgatónk azt, hogy naiva nélkül nem boldogulhat, s naivája Eperjesen nem volt. Ugyanígy állottunk a szalonkomikus-szerepkörrel is, mely szintén gazdátlan volt s maga Krémer volt kénytelen koronkint segíteni a bajon. Krémer Sándor szintársulatának még

sok más tekintetben szervezetlen volta mellett történetelt csak meg, hogy a hősszerelmes ma páthoszszal szavalt, komoly szerepében, s holnap — illúziók rovására — Rákóczi Mórt karrikírozta megfelelő jargonban. Hát már engedelmet kérünk, de ez a jövőben nem maradhat így. Elvégre is azért szervezték a városi színügyi-bizottságot, hogy szakszerűen ellenőrizze a szintársulatoknak itteni működését. Ha pedig ez a mi színügyi-bizottságunk erre nem képes — a minthogy tagjainak túlnyomó része a színpad világának mélyebb ismeretével nem is bír — akkor tessék ezt a bizottságot akként szervezni, hogy feladatának a jövőben megfelelhessen. A helyi sajtó képviselőjét — a ki a társulat működését legközvetlenebbül figyeli meg — a múlt évben szabályszerűen hozott határozat alapján mindig meghívták a színügyi-bizottsági ülésekre. Nem tudjuk, hogy ezidén mi okból mellőzték teljesen. Talán mégsem lett volna egészen fölösleges és értéktelen a tavalyi gyakorlat folytatása. Arról e helyütt nem akarunk bővebben szólni, hogy a helyi sajtó képviselőjét, a mennyiben a múlt évben hozott színügyi-bizottsági határozat hatályon kívül helyeztetett, legalább is értesíteni kellett volna erről.

Az elmondottak alapján nem annyira Krémer Sándor az oka annak, hogy társulata nem volt képes kielégíteni az itteni igényeket, mint inkább a városi színügyi-bizottság, mely vagy nem volt képes, vagy nem akarta az ellenőrzésben s irányításban kötelességét teljesíteni. Sőt határozottan állítjuk azt, miszerint Krémer Sándor színigazgató — a mennyiben ahhoz értő és erélyes színügyi-bizottság állandó támogatását és ellenőrzését tapasztalná, külö-

nösen a már szerzett tapasztalatokon okulva, teljesen meg tudna felelni közönségünk követelményeinek. Február havában ismét visszajön a társulat, s lesz alkalmunk a városi színügyi-bizottságnak mindazt kipótolni, a mit most elmulasztott. Ez okból már most ajánljuk a bizottság figyelmébe, hogy a társulat valamennyi bemutatandó tagjának szerződését kérje be s mindenekelőtt arról győződjék meg, vajjon az önálló szerepkörök akként vannak-e betöltve, hogy a szerződött tag csupán az illető önálló szerepkörben köteles fellépni. Ne az előzetes színházi jelentésben foglalt tetszetős névsor s önálló szerepköröknek szenzációs, de nem reális hangoztatása legyen az irányadó a városi színügyi-bizottság szemében, hanem a szerződésekben kitüntetett valóság. Így azután nem érhetnek bennünket olyan meglepetések, mint most értek, hogy nevezetesen az előzetes színházi jelentésben naivának feltüntetett tag a naiva szerepkörnek egyáltalában nem volt képes megfelelni, és pedig azért nem, mert nem is volt kizárólag erre a szerepkörre szerződött s mert nem is naiva. A szerződésekben kitüntetett fizetés is meggyőzheti a bizottságot esetről-esetre arról, vajjon megfelelő erővel van-e betöltve a szerződés szerinti önálló szerepkör.

Nem kicsinyeljük színügyünket, mert a közművelődésnek felette megbecsülendő eszköze a színészet. Azért foglalkoztunk vele komolyan, nyíltan s jóakarattal ezen a helyen. Ha Krémer Sándor színigazgatót nem tartanók alkalmasnak arra, hogy egy ilyen kicsiny, de művelt városnak — mint Eperjes — legmesszebbmenő igényeit is kielégíthesse, akkor nem vesztegetnénk a szót a társulat eltávoztakor, hanem egy-

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

Bírálatok

a Széchenyi-kör ezidei irod. pályázataira beérkezett pályaművekről.

Novella-pályázat.

Bírálo-bizottság: Csengey Gusztáv elnökle alatt dr. Körösy György és Kubányi Béla.

A Széchenyi-kör irodalmi szakválasztmánya által Csengey Gusztáv elnökle alatt kiküldött háromtagú bizottság, miután a pályaműveket előbb egyenként behatóan tanulmányozta, október 16-ikán ült össze, hogy megállapítsa a pályázat eredményét s javaslatot tegyen a díj kiadására nézve.

A bizottság a pályázatot, annak dacára, hogy a pályázati feltételekben megszabott mértéket egyik pályamű sem éri el s így a bizottság a díj kiadását nem javasolhatja, éppen nem mondhatja eredménytelennek, mert a beérkezett s bírálatra kiadott hat novella mindenütt árul el tehetséget a novellairás iránt s így azzal a reménnyel biztat, hogy — ha a Széchenyi-kör a pályázatot továbbra is fentartja — alkalmat nyújt arra, hogy az e pályázaton sikert nem aratott, de tehetségeikről nyilván tanúságot tett pályázók tehetségeiket továbbfejlesszék s Körünknek hasznára váljanak.

A hat pályamű közül négy tárcza-novella. Tárgyát mind a négy a mindennapi életből meríti s az irodalmunkban is terjedni kezdő impresszionista-irány stílusával s szerkezetével igyekszik a tárcza-novella keretébe illeszteni. Tehát nálunk kevésbé taposott ösvényen akar járni, a mi, ha érdem, mindenesetre okozója, hogy a kétségbe nem vonható írói tehetség nem fejlőd-

hetett ki s nem juthatott érvényre. Leggyengébb a 4. sz.: «Annuska halála» című, annál a küzdelemnél fogva, melyet az író azzal a törekvéssel vív, hogy tárgyát a mai társadalmi élet ideáizmus nélküli szennyes ködében igyekszik felfogni, de ez igyekezetében alig átható homályt borít az egész rajzra. Cselekmény nincs is e novellában, csupán egy helyzet, a minék novellisztikus rajza annál nehezebb s a mint jelen esetben átható, kezdő író által meg sem oldható. Cselekvény szempontjából inagyasabb fokon állanak az 5. sz.: «Ócskaregény», s az 1. sz.: «Pergamendjónok» címűek, de a tárczarajz e szűk keretében itt sem bírnak az alakok meglevenedni, egyéni vonásaikat nem bírják kidomborítani s érvényre juttatni. Inkább az író leírásából ismerjük meg őket valahogy. Legsikerültebb még a 3. sz.: «Klavihangok», bár ennek jelleméből is hiányzik az egyénítő vonások, stíljából pedig hiányzik az a könnyedség, a mely az impresszionista stílját is művészié teszi annak a pongyoláságnak dacára, melyet e stílus lényeges vonásként alkalmaz. Stíl tekintetében a négy mű hasonlít egymáshoz. Megegyeznek abban, hogy az impresszionista-stíl lényegét a szokatlan, legtöbbször triviális s irodalmunkban el nem fogadott kapcsolatokban keresik, határozott rajz helyett félhomályban tartják alakjaikat, lényegtelen vonásokkal halmoznak el jellemet s helyzetet egyaránt s nem akarunk észrevenni semmi nemest azon motívumok között, melyek a cselekvény mozgatói. Ez a törekvés bénítja meg tehetségeiket, a melyek bizonyára jobban érvényesülnek, ha a pályázók nem kötik magukat egy még ma kétes esztétikai értékű s még ki nem alakult stílushoz.

Figyelemreméltóbbak a 2. sz.: «Legyőzve», s a 6. sz.: «Balás Feri karácsonya» címűek; amaz, mint valóságos

novella, emez, mint sikerült genre-kép. A «Legyőzve» című elbeszélés tehetséget árul el, a mely azonban nem bír még gyakorlattal a mese bonyolítására, a jellemek drámai kialakítására s a novellában megkövetelt jellemzetes, eleven, drámai stílusra. Fő gyarlósága e műnek, hogy hőse, Palotás Jenő, fiatal jogászyerek létre olyan bonyodalmak közé kerül, a melyekben a fejlett jellemű férfi tapasztalata is nehezen bírna helyt állani. Teljesen indokolatlan s érthetetlen egy még éretlen fiatal gyerekek az a szilárd magartatása, melyet Palotás Jenő tanúsít Margittal, egy már tapasztalt, csábos szalmaözvegygel szemben, a ki meg ezenfelül céljául is tűzi ki Palotás Jenő behálózását. Margit szerelemre sóvár, szenvedélyes ostromai ellenállhatatlan hatalomnak tűnnek fel Jenő gyengén megrajzolt jellemével szemben, a kinek még az a sincs, kire támaszkodjék ez ostrommal szemben, mert Gerő Irénke, a novella másik, Palotás Jenőért küzdő női alakja, sehogyan sincs otthon Jenő szívvilágában, sőt köztük bizonyos feszültség is uralkodik, a mint a novella bevezető előzményeiből tudjuk. E viszony lazasága éppen kedvező körülmény Margit győzelmére, s hogy mégsem győz, annak határozottan az író állja útját, ezáltal erőszakosan terelvé a cselekvényt egészen más mederben, mint a melyben az előzmények után kellene haladnia Jenő és Irénke rajza erőten. Egyedül Margit jelleme az, mely határozottan s egyénileg van kidomborítva. Innen van, hogy Jenőt határozatlanul hányja-veti ide-oda a novella cselekménye, a nélkül, hogy tudná, mi történik vele, s hogy érdeklődésének rajza Irénke iránt mesterkélt eszközök következménye, inkább részvét, mint mélyebb vonalom, tehát igen laza talaj arra, hogy Margit heves ostromát győzelmesen kiállja. A végső jelenetben valósággal üres,

szerűen kifejeznék azt az óhajtásunkat, hogy a színügyi-bizottság más igazgató után nézzen.

Erre azonban semmi szükség nincsen, mert ha a színügyi-bizottság a fentebbi szempontokat figyelembe részesíti, s színügyünkről más alkalommal, ugyanezen a helyen elmondott egyéb javaslatunkat is tőle telhetőleg megvalósítani törekszik, akkor Eperjes város közönsége Krémer Sándorban állandó s igen jó színigazgatót fog nyerni.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A magyar-irodalmi szakválasztmány november 23-ikán gyűlést tartott, melynek tárgyát a F. M. K. E.-nek a Körhöz intézett levele képezte. Ennek a levélnek alapján a szakválasztmány — titkár javaslatára — egyértelemmel kimondotta azt, hogy a báró *Luzsénszky Félix* által 1901. december 10-ikén d. u. 6 órakor a vármegyeház nagytermében tartandó felolvasásnak a rendezését elvállalja, s felkérte *Kösch Árpád* egyleti pénztárost a jegyek előzetes elárúsításának eszközésére.

A Széchenyi-kör harmadik felolvasó-estéje f. hó 27-ikén szép számú hallgatóság jelenlétében folyt le. A lapunkban előre jelzett programmban némi változás történt, a mennyiben Bielek Aladár szavalata elmaradt; helyette *Lisszay Miklós* joghallgató olvasta fel egy pár csinos költeményét. A költemények tetszetek különösen a fiatalságnak, úgy, hogy a felhangzó tapsokra szerzőnek ismét meg kellett jelenni a felolvasó-asztalnál s még egy-két költeményével csak gyarapította eddigi sikereit. A felolvasó-este tulajdonképeni tárgya *Szekeles Pál* joghallgatónak a Széchenyi-kör pályázatán dícsérettel kitüntetett pályamunkájának felolvasása volt. A fiatal szerző munkájának címe: «Balás Feri karácsonya», tárgya egy jogász karácsony-estéjének elbeszélése. Nem tartjuk szükségesnek, hogy itt e kedves, poétikus felolvasással bővebben foglalkozunk, mert közönségünknek úgyis alkalma lesz a Széchenyi-kör bíráló-bizottságának e műre vonatkozó alapos kritikájával megismerkedni s ebből képet alkothat magának a mű értékéről. Megjegyezzük azonban, hogy szerzőben megvannak azok a kiváló tulajdonságok, melyek őt a közönséges színvonal felé emelik. Melegen érző lélek, költői kedély, gondolatainak tetszetős formában való kifejezésére alkalmas szép nyelv jellegzetes tulajdonságai a fiatal szerzőnek. Öszinte, szívből jövő volt a gratuláció, melylyel felolvasása után sokan üdvözölték. Kívánjuk, hogy a szép kezdetnek legyen méltó folytatása is.

A zene- és képzőművészeti szakválasztmány december 4-iki háziestéjének műsora:

1. Nyitány 2. op. «A porticci néma», Aubertől. Előadja *Kohout Lipót* karmester úr vezetése mellett a cs. és kir. 67. gyalogezred zenekara.

2. «Ciaccona-Bach», magánhegedűn. Előadja a Kör vendége: *Breuer Éva* úrhölgy.
3. Szavaltat. Előadja *Maléter Erszike* úrhölgy.
4. Beethoven, Vonósnyégyes, Op. 18. Előadják: *Füredi Sándor* úr I. hegedűn, *Breuer Éva* úrh. II. hegedűn, *König Péter* úr violán, *Knöpfler Alfréd* úr gordonkán.
5. «Komarimskaja», (lakodalmi ének és kozák-tánc) Glinkától. Előadja *Kohout Lipót* karmester úr vezetése mellett a cs. és kir. 67. sz. gyalogezred zenekara.

Kezdeté este 6 órakor.

Következő háziesték sorrendje:

1901. december 11-ikén: Felolvasás.

18-ikán: Zeneeste.

H I R E K.

* **Bárdossy Jenő** főispánunk november hó 25-ikén — itteni kezelőorvosai tanácsára — a budapesti Vöröskereszt-kórházba ment súlyos betegségének gyógyítása céljából. Mint örömmel értesülünk, főispánunk azóta szerencsés operáción esett túl s egészségi állapota javulóban van.

* **Hírek az eperjesi gör. kath. egyházmegyéből.** *Lelkészi kinevezés.* Dr. Ruzsnák Miklós sósújfalusi s-lelkész Sajópetribe nevezetett ki s-lelkészül — *K-tanítói kinevezés.* Kalapos András s.-szögédi k.-tanító Ór-Gadnára; Murin Irén filkeházi k.-tanító S.-Szögdedre; Jobbágy Tivadar körösfői k.-tanító Csarnóra; Szedlák József k.-tanítójelölt pedig Kányba rendes kántortanítóul nevezetett ki.

* **Kinevezés.** A vall.- és közokt.-ügyi m. kir. miniszter *Marschalkó Vilmos* okleveles tanítót a kisszebeni állami elemi népiskolához rendes tanítótá nevezte ki.

* **Jótékonyág.** *Hodossy Imre*, a kisszebeni kerület orsz. képviselője, az Eperjes és vidéki ev. egyházközösség berkii leányegyházának iskolájára 400 koronát adományozott.

* **Kartársi kegyelet.** *Vécsey Tamás*, egyetemi rektor s volt eperjesi koll. jogtanár, *Flórián Jakab* tanár elhunytá alkalmából, a következő tartalmú levelet intézte a Kollégium igazgatójához: «A Kollégium nagyérdemű tanárának Flórián Jakabnak halála fájdalommal tölti el szívemet. Neke'm nincsenek vigasztaló szavaim, csak könyeim vannak, melyeket hullat a kartárs, a barát s a Kollégium híve; és vannak magasztaló szavaim, melyekkel a megboldogultról beszélnem kell, ha szóba jön Ő, mint példás viseletű, nagytudású és tekintélyű professzor és mint szilárd jellemű, a közügyekért fáradozó férfi, kiről a költővel mondhatjuk, hogy integer vitae scelerisque purus. Legyen emléke áldott s tiszteletben tartva, míg állni fog a Kollégium. Igaz híve: dr. *Vécsey Tamás*, rektor.» Ugyanílyen tartalmú levelet intézett *Schneller István* kolozsvári egyetemi s volt eperjesi theol. tanár a koll. főgimnázium igazgatójához.

* **Matinée.** A cs. és kir. 67. sz. gyalogezred zenekara december 8-ikán (vasárnap) d. e. 11 órakor a városi Vigadó nagytermében a cs. és kir. és a m. kir. katonai zenekarmesterek nyugdíjalapja javára matinét rendez a következő műsorról: 1. Rákóczy-nyitány (harmónium-szóval), Kéler B.-tól. 2. Magyar változatok szárnykürtön, Eckhardtól. 3. Ábránd a «Cavalleria rusticana» cz. operából, Mascagnitól. 4. Intermezzo a «Naila» cz. balletből, Delibestől. 5. Egyveleg «A báb» című operettből, Audrantól. — Belépti-díj 1 korona.

* **Képviselőtestületi közgyűlés.** Eperjes sz. kir. város képviselőtestülete november hó 30-ikán d. u. 3 órakor a városház tanácstermében közgyűlést tartott, melyen a legutóbbi szakosztályi ülésen tárgyalat ügyek kerültek elintézés alá. A közgyűlés lefolyásáról lapunk legközelebbi száma hoz tudósítást.

* **Figyelmeztetés.** A Tanári-körnek a mult számban hirdett felolvasása *decz. hó 7-ikén* kezdődik, a mely alkalommal Gömör János koll. főgimn. tanár a «Renaissance-ról» értekezik. A következő felolvasás *14-ikén* lesz, a mikor Janicsék József dr. kir. főgimn. tanár a «Görög szobrászat»-ról beszél, vettett képek bemutatása mellett. A felolvasások színhelye a megyeház, ideje esti 1/26 — 1/27 óra között.

* **Báró Luzsénszky Félix a búr háborúról.** Báró Luzsénszky Félix, vármegyénk szülötte, a ki a búr háborúról tartott érdekes felolvasásaival már eddig is nagy összegeket szerzett a *Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület* kulturális alapjának, az ősz folyamán — ugyancsak az egyesület javára — folytatja fölolvató körútját. Eperjesre decz. 10-ikén érkezik s ugyanaznap este 6 órakor a vármegyeház nagytermében felolvasást tart. Luzsénszky Félix báró, a ki eleinte mint közlegény küzdött a búr hadseregben, luzsinaí és regliczei Luzsénszky József 1848/49-iki honvédtuszárszázados és Szirmay Alojzia grófnő fia. Eredetileg a katonai pályára készült és 1877-ben a cs. és kir. 4-ik ulánuszredben, majd 1878-tól Boszniában a 7-ik huszárezredben szolgált. Résztvett az okkupációban, de megbetegedvén, a katonai szolgálatból kilépett. Utóbb a képviselőház tisztviselője lett s ezen állásáról azért mondott le, hogy a harctérre mehesen, a hol azután vitézségével kivívta, hogy külön csapatot bíztak rá, mely mindenütt derekasan állta meg a helyét. Egy tekintélyes világglap, a *Neue Freie Presse* délafrikai harctéri tudósítója, nagy elismeréssel emlékezett meg annak idején a búrok magyar bárójáról. «Waternalanderből Novitgedachtba való viszatéremem közben — írja többek közt a tudósító — egy búr harcász haladt el mellettem, a ki már megjelenésével is megragadta figyelmemet. Nem fiatal ember már, de azért a harczokban viselt ruhájában is, egyenes, büszke magatartásával és sajátosan előkelő köszöntésével, mindjárt a magyar mágnásra emlékeztetett. Később tudtam meg, hogy Luzsénszky Félix báró volt. Bajtársai egész legendákat beszéltek róla. Kitűnő czéllövő, az elhatározásban gyors, bátor és vitéz a harczban, a veszélyben nyugodt és rettenthetetlen. Mint közember állt be a

erőtlen pózolászként tűnik fel Jenő határozott állásfoglalása Irén mellett. Mind e hibák a bonyolításbeli ügyesség hiányából s a gyöngye stilból következnek. Ez az oka a dialogok gyöngységének, a mi különösen kirí a diákmulatság rajzában.

Tekintve azonban a novellában itt-ott megvillanó tehetséget, a novella több eléggé sikerült jelenetét, a bíráló-bizottság dícséretre ajánlja e novellát, azonban a megszorítással, hogy felolvasása csak akkor eszközölhető, ha a szerző az irodalmi szakválasztmány hozzájárulásával a novellát főképp stiláris tekintetben átalakítja.

Legsikerültebb a 6. sz.: «Balás Feri karácsonya» című, a mely Balás Feri helyzetének s ebből folyó lelki állapotainak rajzában ügyes, gyakorlott tollat árul el s a dícséretre e tulajdonainál fogva teljesen rászolgált. Stílja könnyed, magyaros, s az egyszerű cselekvés egészen megelevenedik általa s meleg rokonszenvet bír ébreszteni a novella hőse iránt az olvasóban. Hibája e rajznak az, hogy még ez egyszerű mesét sem bírja kerek egészsze fejleszténi s csattanó befejezéshez juttatni, daczára, hogy a cselekvény két helyen is kínálja a csattanó befejezés alkalmát. Balás Feri szegény, árva tanuló, a ki maga tartja fenn magát Budapesten. A közlegő karácsony szorongó melancholiával tölti el lelkét. Azt hiszi, csak neki nincs otthona, a hol felmelegednék a szeretet nagy ünnepén, karácsonykor, de íme, levelet kap unokahúgától s benne meghívást a karácsonyi ünnepekre. Balás Feri előbb elhatározza, hogy nem fogadja el a meghívást — mintha fenéki akarná üríteni az elhagyatottság keserű poharát — de az utolsó perczen mégis szabadságot kér s vonatra ül. A baráti s rokoni tűzhely egészen felmelegíti — nem is gondot rá, hogy csak három napra van engedélye s a három napot még jól

megtoldja. Aztán hazamegy — s ezzel a novella befejeződik, azaz. hogy véget ér, mert ez nem befejezés. A szerző nem bírja a kínáló helyzetet felfogni s belőle a véget kifejtetni: azt várnók, hogy az unokahúg leveléből fog valami fejlődni, de egészen következmény nélkül marad; következmény nélkül marad a kapott három napi szabadság önkényes meghosszabbítása is, holott e mozzanatokból, mint erkölcsi vétségéből, igen alkalmas lett volna Balás Feri sorsának valamely befejezett ponthoz való jutását levezetni s ezzel a novellát befejezni.

A bizottság tehát — bár elismeri a novella írójának sok szép s az előbbiekből érintett tulajdonságát — a novella e sarkalatos hibája miatt a díj kiadását nem javasolhatja, de ahhoz készséggel járul hozzá, hogy a mű dícséretet nyerjen s a Kör irodalmi szakválasztmányának felolvasó-estéjén felolvassassék.

«A társadalmi probléma az Ember Tragédiájában» című pályamunka bírálata.

Bíráló-bizottság: Párkányi Gyula elnöklete alatt Gömör János és dr. Wallentfny Samu.

A bevezetésben a szerző a drámai költeményből kiindulva, arról elmélkedik, hogyan használja fel a költő az allegóriát arra, hogy a költészet határain látszólag kívüli fekvő kérdéseket is a költészet birodalmába vonja, hogy az allegória leple alatt bölcsészeti, társadalomtudományi, vallásbölcsészeti eszméinek, elméleteinek adjon kifejezést. Az ilyen allegorikus költemények tejetgetésénél az tehát a fontos, hogy az ember az allegorikus héjből a költő felfogását kifejtse. Ezt akarja a mű szerzője is tenni az E. T.-nál: ki akarja az allegória leple alól fejteni Madách vallásbölcsészeti felfogását, a

mint az megnyilatkozik az I. színben, s hogy e felfogás hogyan jut érvényre az ember társadalmi fejlődésében. A kiindulás tehát egészen helyes. Drámai költeményt akar fejtegetni a szerző, megmondja, mi az a drámai költemény. Többnyire allegória. Az E. T. is allegória; nézzük, ez alatt az allegória leple alatt hogyan nyilatkozik Madách vallásbölcsészeti felfogása. Mindezt azonban rövidebben is elmondhatta volna a szerző. Lássuk már most, hogyan fejti ki a szerző Madách vallásbölcsészeti felfogását, a mint az az I. színben megnyilatkozik, s hogyan mutatja ki e felfogás érvényesülését az ember további társadalmi fejlődésében. Téved a szerző akkor, a mikor azt állítja, hogy «az I. színt eddig minden magyarász tisztán keretnek tekintette s nem látott benne mást, mint a Biblia általános ismert felfogásának dramatizálását». Elég Alexanderre hivatkozni, a ki azt mondja: «A bibliai és költői hagyományokból szőtt első szín mélyebb gondolatot rejt. Két erő küzd egymással: Isten és Luciféré, az alkotó és romboló erő». (Az E. T. jegyz. és magy. kiadása 8. l.) A munka tárgyalása két részre osztható. Az I. részben szól a szerző Madách vallásbölcsészeti felfogásáról, a mint az az I. színben megnyilatkozik; a II. részben a társadalmi probléma fejlődéséről az egyes színekben. Az első részben azt fejtegeti a szerző, hogy Madách felfogása egészen egyezik a gnósztikusok dualisztikus bölcsészeti felfogásával: az Eszme és az Anyag ama tényező, a melyeknek küzdelme hozza létre a világfejlés processzusát; ezek kűtfői minden létnek egymásra való kölcsönös hatásukban. Ez egészen új és eredeti gondolat. Erre tényleg nem utaltak még rá az eddigi magyarászok. Ez tehát mindenesetre nagy érdeme a munkának. Azonban a

bürok soraiba s rövidesen feldcornetté (századossá), majd kommandánsná (ezredessé) küzdött föl magát. Feljebbvalóinak teljes bizalmát s alárendeltjeinek föltétlen ragaszkodását bírta. Golyói ritkán tévesztettek célzt s az angolok százeit terítették le véres harcokban, a melyek reá nézve Dalmanuthánál végződtek. Kommandóját az angol túlerő később portugál területre szorította s a honnan többé lehetetlen volt visszaternie a harctérre. Az élvezetesnek ígérkező felolvasás rendezésére Széchenyi-körünk készségei vállalkozott.

Helyaráb: Ülőhely 2 kor., állóhely 1 kor., tanulójege 60 fillér. A jegyek *Kösch Árpád* úr üzletében előreválthatók. Az Eperjesi Széchenyi-kör elnöksége az érdekesnek ígérkező felolvasásra, valamint az ezáltal is előmozdítani szándékolt nemes közművelődési célra a legmelegebben kikéri a Kör tagjainak és a nagyközönségnek szíves érdeklődését s azt a közönség lelkes pártfogásába ajánlja.

* **Jó szívre valló ajánlat.** *Lefkovits Lipót* kereskedő azt az igazán jó szívre valló nemes ajánlatot tette a Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet *Erzsébet-árvaházának*, hogy minden vásárlás után, mely a Főutca 114. szám alatt levő játék-, rövidárú- és divatcikkek tartalmazó üzletében 1901. évi december 1-iktől december 24-ikéig előfordul, a befolyt vételárból $\frac{1}{10}$ -ot az árvaház javára fog fordítani. Midőn ezt az eddig igazán példátlan áldozatkészséget nagyközönségünknek szíves tudomására juttatnánk s figyelmeztetnők nagyérd. közönségünket arra, hogy ilyenképen a jelzett időben és helyen eszközözendő karácsonyi, újévi ajándékok és egyéb cikkek vásárlásaival egy szersmind nemes, jótékony cél is fog előmozdítani: *Lefkovits Lipót* kereskedő úrral szemben a Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet leghálásabb köszönetét és elismerését fejezzük ki Eperjesen, 1901. november 28-án. *Kubinyi Albertné* s. k., elnök. Dr. *Horváth Ödön* s. k., kir. tanácsos, titkar. *Kösch Árpád* s. k., pénztáros.

* **Vallásos estély Iglón.** Az eperjesi ev. Kollégium theol. tanárok és ifjúsága a tegnapi esti órákban az iglói főgimnázium nagytermében vallásos estélyt rendezett a következő műsorral: 1. Ének: «XCI. Zsoltár», Stein K.-tól; éneklő a theol. ifjúság énekkara Szánik Ernő énektanár vezetése alatt. 2. Megnyitó s felolvasás: «Krisztus és a nők»; tartja Mayer Endre egyesületi elnök. 3. Szavalt: «Az elveszett frigyáda»; írta Csengey Gusztáv theol. tanár, szaválja Melzer Dezső theol. hallgató. 4. Solo: a) «Templomai ária XVI. századból», Stradella-tól, — b) «Egyházi ének», Gounod K.-tól; éneklő Topscher Anna. 5. Felolvasás: «Eine fürstliche Diakonissin aus dem Mittelalter»; tartja dr. Szlávik Mátyás theol. dékán-tanár. 6. Dialóg: «A worms-i kihallgatás 1521-ben», Dewrient Ottó «Luther» című drámájából szabadon átdolgozta ifj. Porkoláb Gyula; előadják: Sexty Kálmán (Luther) és Russ Zoltán (dr. Eck) theol. hallgatók. 7. Ének: «Erős várunk...»; éneklő a theol. ifjúság énekkara Szánik Ernő énektanár vezetése alatt.

* **Az Eperjesi Kereskedők és Kereskedő-ifjak Egylete** nov. 30-ikán saját helyiségeiben felolvasással

egybekötött társasestélyt rendezett, a melyen *Kerekes György* kassai kereskedelmi iskolai tanár következő tárgyról tartott nagyérdékű és tanulságos felolvasást: «Miként fejlesztették ki a nyugati nemzetek iparukat és kereskedelmüket.» Le'olvasásról jövő számukban bővebben.

* **Táncmulatság.** Az eperjesi jogakadémia több polgára december hó 7-ikén, a Vigadó kistermében, családias jellegű zártkörű táncmulatságot szándékozik rendezni.

* **Értekezlet.** Lapunk legutóbbi számában említést tettünk arról, hogy több vármegyei bizottsági tag értekezletet tartott a közeledő vármegyei tisztújításra való tekintettel s abban állapodtak meg, hogy az eddigi tisztviselőket kivétel nélkül megválasztassanak. Az értekezlet egy hét tagból álló bizottságot is kiküldött, Ghillány József elnöke alatt, hogy az érdekeltektől tisztviselőket ebben az irányban tárgyaljanak. Úgy halljuk, hogy ezek a tárgyalások nem vezettek egyértelmű megállapodásra s ezért most Ghillány József december hó 2-ikára, d. u. 2 $\frac{1}{2}$ órákor, a vármegyháza tanácstermébe értekezletre hívta össze az összes megyebizottsági tagokat.

* **Kereskedők bálja.** Mint lapunkban már jeleztük, az Eperjesi Kereskedők és Kereskedő-ifjak Egyletének választmánya elvileg kimondotta egy nagyszabású bálnak a rendezését. A szűkebbkörű bizottság, mely a bál előkészítésével megbízott, már több ülést tartott s elhatározta, hogy a bál január 11-ikén lesz a városi Vigadó nagytermében, és hogy az minden tekintetben fényesen sikerüljön, felkérte *Kösch Árpádot* a védnökségre. Ezen körülménnyel fogva nyilvánvaló, hogy a kereskedő-osztály minden rétege magáévé fogja tenni ezt az ügyet s ki-ki iparkodni fog a bál sikere érdekében minden lehetőt megtenni. A rendező-bizottság tizenhat főnökből s tizenhat keresk. fiatalemberről áll. A bál meghívók december közepétáig küldetnek szét.

* **Színház.** Szenczációs mutatvánnyal fejezte be Krémer Sándor színtársulata két havi itt-idezését. Az utolsó két napon a párizsi repülő balett telt házat csinált. Meg is érdemelte. A színpadi technikának bámulatos előrehaladottságát bizonyította a «repülő balett» s utólrhetlen báj tette emlékeztetéssé a csodás mutatványokat, a melyekre már lapunk múlt számában előre felhívtuk közönségünk figyelmét. Igen helyesen választották meg bevezetésül az első alkalommal «A három pár cipő»-t, második napon az ötletes Murai Károlynak «Huszárszerelem» című kétfelvonásos vígjátékát. Az előadások összességük, sikerültek voltak; s hasonlóképen szép sikert ért el «Katalin» is, ez az eredeti magyar operette, mely Katalin orosz cárnőnek korát s jellemét is, operett-ízzel bár. de találóan festette. Az utolsó napokra esett a társulat kedvezőének, *Szabó Mariskának* jutalomjátékául a «Pillangó-kisasszony» másodszeri bemutatása, mely alkalmul szolgált arra, hogy a tehetséges színésznőt, a ki Pillangó kisasszonyt egyik legjobb alakításai közé számíthatja, hogy iránta rokonszenvét tüntetően kifejezze. Örömmel láttuk, hogy az utolsó élvezetes előadások nagyrésztben feledezték

a közönségünknek két hónap alatt több ízben kijuttatott csalódásokat s biztat a reménység, hogy a február 1-jével újra kezdődő szezon teljes sikerrel fog végződni.

* **Korcsolya-egyesületi közgyűlés.** Az Eperjesi Korcsolyázó-egyesület november 23-ikán *Urbán Gyula* elnöke alatt évi rendes közgyűlést tartott. A gyűlést *Urbán Gyula* elnöknek megnyitó-beszéde vezetett be, melyben az egyesület ügyeit oly buzgón vezető elnök ismertette az egyesület legutóbbi évadjának fontosabb eseményeit, melyek korcsolyázóegyesületünk virágzásának bizonyítékai. A múlt évre vonatkozó számadások *Husz Ármin* választmányi tag által átvizsgáltatván, a közgyűlés azokat jóváhagyta s *Farkas Lajos* egyesületi ügybuzgó pénztárnoknak a felmentvényt megadta és úgy neki, mint *Husz Árminnak* köszönetet szavazott. A jövő évi költségvetés megállapítottat. Az egyesületnek *Mattyasovszky György* által kidolgozott s a választmány által már elfogadott új alapszabályait a közgyűlés elfogadta s a m. kir. belügyminisztériumhoz jóváhagyás végett felterjesztette. Végül megejtetett a tisztújítás. Közfelkiáltással megválasztattak: elnöknek *Urbán Gyula*, alelnöknek *Krayzell Kálmán*, pénztárnoknak, *Farkas Lajos* jegyzőnek *Mattyasovszky György* s jégmesternek *Fest Tivadar*. A választmány tagjai lettek: dr. *Csatáry Ágoston*, dr. *Horváth Ödön*, *Husz Ármin*, dr. *Körösy György*, dr. *Mikler Károly*, *Szutórisz Frigyes* és *Urbán Miklós*.

* **Új gör. kath. templom.** Lőcse város képviselő-testülete november 20-ikán tartotta rendes közgyűlését *Bojársky Béla* polgármester elnöklése alatt, melyen többek között dr. *Vályi János* eperjesi gör. kath. püspök kérelmének — a városi régi temetőnek gör. kath. templom építéséhez való átadása iránt — a közgyűlés örömet helyt adott.

* **Dessewffy Pál adományai a Kassai Múzeumnak.** A *Felsőmagyarország* cz. kassai napilap legutóbb részletesen ismertette azokat az értékes adományokat, melyeket *Dessewffy Pál*, sárosvármegyei nagybirtokos a jövő évben megnyitól Kassai Múzeum javára tett. Az ajándékozott műtárgyak sorában különösen a ritka s drága fegyverek bírnak nagy becseséle. E támadó és védő fegyverek ugyanis részint a Buda visszafoglalásában is résztvett *Dessewffy János* és *Dessewffy István* magyar lovassági tábornok, részint pedig a török hódoltság idejében élt és a törökök ellen harcolt elődeik által használt s a törököktől elvett s ily módon összegyűjtött darabok. *Dessewffy Pál* gyűjteménye a múzeum tudományos becsét és nívóját oly mértékben emeli, hogy általa az intézet hazai múzeumaik között a cikk szerint közvetlenül a Magyar Nemzeti Múzeum mögé sorakozik. Az adományozott tárgyak értéke — a még leltározatlan régi pénzeket, képeket s természetrajzi tárgyakon kívül — 30,000 koronára rug *Dessewffy Pál* a legutóbbi napokban odaajándékozta a Kassai Múzeumnak 19 db. régi ötvösműből álló gyűjteményét is. Az ötvösművek értéke 15,200 kor.-t tesz ki. Az ötvösművek sorában tizenhatodik századbeli kókuszdió-serleget, egy ritka ananász formájára trebelt billikomot,

gnosztikusok tanainak ismertetése *Baur* nyomán, s annak fejtegetése, hogy e bölseleti felfogás hogyan nyilatkozik meg Madáchnál, nagyon homályos, mondhatni zavaros és érthetetlen. Sokkal világosabban, áttekinthetőbben kellett volna ezt az új s mindenesetre figyelemreméltó gondolatot kifejezni — A mű második felében aztán a szerző szigorú logikával, következetesen fejti ki nézetét, hogy az E. T. a társadalmi pesszimizmus elmélete költői formában. Kimutatja, hogyan keresi Ádám az ember jólétének feltételeit, s hogy az emberiség története hogyan mutatja minden kísérletének sikertelenségét. Ádám nemes eszméért küzd szakadatlanul, de küzdését szakadatlanul bukás kísér; illuziói szétfoszlanak; a magasba törő eszméit a porba rántja az anyag. Az egyénnek korlátlan érvényesülése az egyetemessel szemben nem oldja meg a társadalmi problémát, mert ott van a szolgánépnek, az egyetlen-esnek elnyomása, jankiáltása (Faraó). Az egyetemes érdek érvényesülése — szemben az alárendelt egyénivel — ez az eszme is bukik, mint a görög jelenet mutatja. A krisztusi szeretetet, mely ismét egy magasabb kísérlet volt a probléma megoldására, nem értették meg; a szeretet önzéssé fajult; szabadság: adott, de csak keveseknek (Tankréd, Keppler). Az ó- és középkor kísérletei tehát mind eredménytelenek voltak. A probléma megoldásában tovább ment az új-kor: kiküldte a korlátlan egyéni szabadságot (francia forradalom), de azonnal megteszi a lépést a korlátolt egyéni szabadság felé (toweri jelenet). De a mi korunk, melyről azt mondják, hogy a társadalmi egyenlőség kora, valójában a legnagyobb egyenlőtlenségek kora; a társadalmi kérdés ma sincs megoldva sőt a jelenben még benyolultabb a csomó. Mi lesz

a teendő a jövőben? A fajfentartás, a megélhetés biztosítása. De az ember a természet ellenére nem biztosíthatja létét. *Buknia kell*, mert a természet törvényeivel nem harcolhat. Ezt tanítja, ezt tárja elénk az E. T., a mint azt *szerezőnk* magyarázza, még pedig igen következetesen, szigorú logikával. Így fogja fel, így magyarázza az E. T.-t, az valóban a pesszimizmus költészet! Csakhogy a magyarázó figyelmen kívül hagyta azt, a mit *Alexander* oly szépen, oly meggyőzően mond, hogy «az emberiség történetét *Lucifer* mutatja meg Ádámnak. *Lucifer*, a materialisztikus világgélfogás képviselője, a ki nem ismer egyebet az anyagnál, csak azt, a mit az *értelem* felfog, kiszámíthat *Lucifer* megmutatta Ádámnak a történetet úgy, mint ő látja: a hideg ész magaslátáról. A történetnek csak külső képét mutatta meg. *Lucifer*, a hideg, a számító ész embere, nem érti a hitet, a szerelmet, a lelkesedést, az *érselmet*. Nem ért semmit abból, a mi igazán nagy az emberben; nem érti a léleknek isteni vonását. Az élet egyéb, mint bukás és kiábrándulás: az élet a nemes emberi érzés, mely küzdelmében magára eszmél és elbukik is küzdelmében, magamagában találja jutalmát. Az ember a föld szülőltje, az anyag erőinek rabja; de van az emberben, a mit semmi anyagosság meg nem magyaráz, semmi *Lucifer* meg nem ért: a magasba törekvés, az eszme, a szerelem, a szép. Az E. T. ezt hirdeti: Az emberi léleknek van isteni ereje, az a nemes felbuzdulás, melylyel az emberiség boldogítására szolgáló eszméket keresi és értük küzd. Ezerszer elbukhatik e küzdelmében, de föl nem hágy vele. Oldalán a nő, szívében a szerelem, körülötte a szépség, az isteni erő származékai, melyek az élet sötétségében a fölfelé vezető utat megvilágítják előtte és minden kétség ellen

megvédik. Az élet rendeltetését, végső célját nem ismerjük, nem ismerhetjük, nem is akarjuk ismerni. Embernek lenni annyit tesz, mint úgy küzdeni, mint mi küzdünk a homályban kételkedve, bizva». (Lásd *Alexander* említett művét.) Nem lehet tehát mondani, hogy az E. T. a társadalmi pesszimizmus elmélete költői formában. De elvégre is tisztelnünk kell *szerezőnk* felfogását, annál is inkább, mert nézetét, felfogását szigorú következetességgel okolja meg — A befejezésben végül összefoglalja *szerezőnk* a mondatokat, világos képet adva egész munkája gondolatmenetének.

Ha már most a munka értékét akarjuk elfogulatlanul megítélni, két dologra kell figyelemmel lennünk. Az egyik az, hogy *szerezőnk* egy eddig egészen új, előtűnik ismeretlen dologra hívta fel figyelmünket, a mikor Madách vallásbölcséleti felfogásáról kimutatja, hogy egyezik a gnosztikusok bölseleti felfogásával; a másik pedig az, hogy az E. T.-nak a társadalmi problémájával sem foglalkozott speciálisan senki. Igaz, hogy az egyes színek jelentése, értelme a társadalmi probléma szempontjából is mind ki van fejtve, pl. *Alexander*nél, de így összefoglalva nem találni sehoh, s így ebben a tekintetben is dicséretreméltó, eredeti dolgot végzett a szerző. Új eszméket, gondolatokat nem találunk benne sokat, de az átvett eszmét és gondolatot, magyarázatot is átalakította saját célja szerint, s rányomta saját egyéniségének bélyegét. Ha ehhez hozzávesszük azt, hogy az E. T.-t megérteni is mily nehéz, mekkora szellemi érettséget feltételez; már pedig *szerezőnk* valóban mélyre hatolt ennek a nehéz költeménynek, s a társadalmi problémát, ezt a valóban mély szociológiai kérdést oly világosan, oly szép logikai következetességgel fejtette ki, bár itt-ott egy-

mesterien trébelt talpas-poharakat, csészéket és egyéb tárgyakat találunk. Érdekes egy művészi kivitelű fedeles és füles kókuszdió-kupa, a melyet Kassa város hítesítő jele s a mesterjegy szerint Szegedi Tamás kassai ötvös-mester készített. Műtörténeti tekintetből elsőrendű becsület bir az ananászalakú billikom is, mert annak mestere a XVI. században a régi ötvös-művészet legkitűnőbb virágzó helyén, a Nürnbergben élt Hans Winckler, a kinek műveiről külföldi szaktudósok könyveket irtak össze. Az említett cikk meleg elismerő sorokban fejezi ki halálát Dessewffy Pál iránt: «Dessewffy Pál a Kassai Múzeum részére tett ajándékával nemzedékről-nemzedékre fennmaradó örök emléket állított magának, s megtisztelt nevét az elismerés és a hála legbensőbb érzelmeivel fogják említeni hazánkban, valamíg e földön a magyar kultúraért lelkesülni tudó igaz s becsületes magyar szív fog dobogni!»

* Tűz volt nov. 29-ikén Berthóton, s mint értesülünk, elhamvasztotta Berthóty Béla és br. Ghillány Irma házat s több melléképületeket. A ház igen jelentékeny.

* Orsz. ügyvédyülés volt legutóbb a fővárosban, a melyen az ország minden vidékéről sok száza menő ügyvéd vett részt. Legfontosabb tárgya volt a tanácskozásnak az ügyvédi numerus clausus rendszerének behozatala, mely az ügyvédek számát volna hivatva korlátozni. Ez az indítvány azonban nem nyert többséget. Igen helyes elvi határozatot hozott a gyűlés a jogi oktatás reformja s az ügyvédi képesítés kérdésében stb. A húsz tagból álló állandó-választmányba dr. Szebló János eperjesi ügyvéd is beválasztott.

* Megégett gyermek. Nagysárosi levelezőnk értesít bennünket, hogy ott *Duzsma Andrásné* odaváló lakosnő hazulról eltávozva, másfél éves gyermekét a szobában magára hagyta. Az apróság a tüzhelyhez ment, játszás közben ruhája lángot fogott s oly égési sebeket szenvedett, hogy behalt sebeibe. A gondatlan anya ellen vizsgálatot indítottak.

* A levelezőlapok megdrágítása. A belföldi levelezőlapok ára 1902. évi január 1-sejétől 5 fillérré fog emeltettni s egyenlő árú lesz tehát a külföldre szóló levelezőlapok árával.

* Elvi jelentőségű miniszteri rendelet. A kereskedelmi miniszter legújabbban a következő elvi kijelentést közölte a keresked- és iparkamarákkal: A *dohánytőzsdék* (dohányárúsok) *levélpapírral, képes-levélpapírral és egyáltalán oly papírművekkel*, melyek a dohányzáshoz nem szükségesek, csak *külön iparigazolvány alapján* kereskedhetnek.

„Henneberg-selyem“

csak úgy valódi, ha egyenest tőlem rendeltetett — blousok és ruhák számára fekete, fehér és más színekben méterenkint 65 krajcártól 14 ft 65 krig. Mindenkinél bérmentve és vámentesen házhoz szállítva. Minták postafordultával. Svájcba kétszeres levélportó.

Henneberg G., selyemgyáros (cs. és kir. udvari-szállító)
Zürichben.

egy állítása nem állja meg a szigorú kritikát; bár stílusa itt-ott nem eléggé folyékony, nyelve nem eléggé magyaros, sőt itt-ott idegenszerű, mégis *azt indítványozzuk, hogy — a fentiek figyelembevételével — a díj kiadások a mű szerzőjének, még pedig inkább az ismeretterjesztő felolvasásra szánt díj, ha ott megfelelő, jutalmazandó mű nem volna, mert e munka nem szoros értelemben vett irodalomtörténeti értekezés — inkább szociológiai. De ha ott is van jutalmazandó mű, akkor az irodalomtörténetre kifizetett díjat is ki lehet neki adni, tekintve azt, hogy egy irodalmi mű közelebbi megvilágítását, magyarázatát tüzte ki a szerző czéljával.*

Népszerű ismeretterjesztő pályamunkák bírálata.

Bíráló-bizottság: Jakobei Dezső elnöklete alatt, dr. Mikler Károly és dr. Flórián Károly.

Az Eperjesi Széchenyi-kör az 1901. évre többek között «a tudomány bármely ágából választott tárgyú népszerű ismeretterjesztő felolvasásra» is hirdett pályázatot 100 korona jutalommal.

Beérkezett három pályamű, és pedig:

I. «A szemek szépségéről». Jelige: Barna menyecske-nek szeme közé néztem...

II. «A magyar mythologia növényeiről».

III. «Gyermekeink lelki élete a bölcsőtől az iskolai korig». Jelige: Isten gyermekeiben áldja vagy veri a szülőt.

Mint a kiküldött bíráló-bizottság tagjai, a beérkezett pályaműveket behatóan megvizsgáltuk és 1901. évi november hó 6-ik napján tartott bizottsági ülésünkön történt tanácskozás után egyhangúan hozott határozattal azt javasoljuk:

hogy a 100 korona pályadíj: «A szemek szépségéről»

* **Kaland a Tátrában.** Az újátráfűredi téli szanatóriumnak ezidő szerint több oroszországi és németországi vendége van, kik közül a minap mintegy nyolczan vadászatra indultak a lomniczi csűcs felé. Egy orosz nagykereskedő és Feitzinger Ede fényképész elszakadtak a társaságtól s eltévesztették az utat. Szerencsétlenségükre a hó is esni kezdett, a mi még jobban megtévesztette őket, s szél támadt észak felől, mely méginkább hátráltatta őket az útból. Se föl, se le menni nem tudtak. Kiáltásukat pedig a szél elkapta. A lomniczi csűcs alján maradt vadászok pedig nagynehezen várták őket vissza, s a midőn déli két óráig nem jöttek, rosszat sejtve, lesiettek Új-Tátráfűredre, a honnan több kalauzzal a keresésükre indultak. A havas fenyvesekben nagy erőfeszítéssel juthattak előre, mert a magasabb részekben erősen havazott. Úgy öt óra felé járt már az idő, a mikor egy elhaló kiáltást hallottak. A társaság visszhangjára ismétlődött a kiáltás s így annak irányában haladtak. Szerencsére elérték őket. Az orosz nagykereskedő már-már megfagyott a nagy hidegben, míg Feitzinger, ki szintén magánkivül volt, melengette, élesztgette. A mentésükre érkezők azonnal hozzáláttak a két túrista élesztgetéséhez s aztán lefelé indultak. Nagynehezen a késő éjjeli órákban leértek Új-Tátráfűredre, a hol a szanatóriumi orvos azonnal ápolás alá vette az erős meghűléstől beteggé lett túristákat.

* **Karácsonyi és újévi ajándéknak alkalmas órákat öt évi jótállás mellett,** divatos és elegáns arany-ezüst *ékszereket, chinaezüst dísz tárgyakat* hitelképes egyéneknek *részletfizetésre* is szállít *Polgár Kálmán* mű-órás és ékszerész, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz. E régi és hírneves czég 2000 illusztrációval ellátott árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi. Vidéki megrendelésekre különös figyelem fordítatik.

* **A petroleum-izzófény** előnyeit eddig csak oly városok élvezhették, melyek gázvilágítással rendelkeznek. Legutóbbi időben az *Osztrák petroleum-izzófénytársulatnak, Huber és Társa, Bécs, Kohlmarkt 5,* sikerült egy oly égőt piacra hozni, mely a közönséges petroleumnak fölötte takarékos használatánál (30% takarítás a jelenleg használt petroleumlámpákkal szemben) intenzív fehér fényt és 80 gyertyaerőjű briliáns világlátást ad. Ezen társulat ezen égő részére — melynek kezelése a legegyszerűbb és mely égő bármely normál-csavarú petroleumlámpára rácsavarható — a helybeli piacon is szándékozik a közönség kényelmére raktárt nyitni.

* **Révai-Kalendárium.** Érdekes füzet jelent meg e czímen. Az eleje naptár és jegyzőkönyv, aztán cikkek következnek írókról és irodalmi kérdésekről, végén gyakorlati tanácsadót találni irodalmi és könyv-dolgokra nézve. Az irodalmi részben az év fő irodalmi eseményeiről van szó, a *Magyar Remekirők* most készülő nagy kiadásáról, br. Eötvös Józsefről, a kinek munkái most indulnak meg végleges, teljes kiadásba összegyűjtve. Szellems, finom kis essay-k is vannak a könyvben. Írók írnak írókról: Mikszáth Kálmán Jókairól, Eötvös Károlyról Bródy Sándor, Molnár Géza finom stilművészettel a lexikonok használatáról ír, Györy Ilona

a *Művelt asszonyokról.* Számos más cikk is van a könyvben, Eötvös Károlytól, Vojnovich Gézától, Meller Simon dr.-tól, Hevesi Sándortól, Roboz Andortól stb. Az egész könyv tele van azonfelül az irodalomra vonatkozó aforizmákkal Carlyle, Ruskin, Nietzsche, Gorkij, Schopenhauer, Goethe stb. műveiből, s érdekes irodalmi adomákkal. A kötet végén a modern irodalom jegyzéke. Az érdekes kis kötet érdekessége az is, hogy a Révai Testvérek Irodalmi Intézet ingyen küldi meg vásárlóinak. Párisias gondolat ez a kis évkönyv, mely most második évfolyamába lépett.

* **Ruby Pál gyilkosa Sátoralfajuhelyen.** Rendkívüli érdeklődés mellett folyt hétfőn és kedden *Rulyák István* bűntényének tárgyalása. A közönség részére belépti-jegyeket kellett kiadni; természetesen nagyon soknak nem jutott már jegy. A karzatot előkelő, szép hölgyközönség szállotta meg, a földszint tele volt férhallyal. A hosszú és nehéz tárgyalást *Fornszek Béla* elnök remekül, mesterileg vezette. A terjedelmes vizsgálati anyag felett teljes biztonsággal uralkodott, — higgadtan, gyorsan, a legkisebb fennakadás nélkül kormányozta a kétnapos eljárást. Vádló Sárospatak alügyész, védő dr. Fried Lajos volt. A hétfői nap a negyven tanú kihallgatásával telt el. Ezek közül harmincz hat a bűncselekmény lefolyását bizonyította. Harmincz-hatszor egymásután kellett a közönségnek a borzalmas jelenet előadását végighallgatni. A vádlott magas, erős, buta és vad kinézésű fiatalember, a ki folyton sirt a tárgyalás alatt. Folyton azt hangoztatta, hogy ő részeg volt s csak azért szúrta meg Rubyt, mert azt mondta neki, hogy menjen a pokolba. A cselekmény motivumára nem is sült ki egyéb, mint hogy Rulyák unokahúgát Ruby gyermekölés gyanúja miatt egyszer elfogatta és letartóztatta, s Rulyák azt mondta egy kovács előtt, hogy foga van ezért Rubyra s ha a keze ügyébe kerül, elbánik vele. Az bebizonyult, hogy Rulyák véletlenül jutott arra a helyre, a hol Rulyák mulattak. Itt valamelyik rájok kiáltott, hogy menjenek a pokolba, de Ruby hozzájok ment s egész barátságosan, kedélyesen beszélgetett velük, egzczerozottatta őket. A vádlotton nem is látszott semmi felindulás, úgy, hogy nem is sejtették, hogy mit akar, mikor kivette a kését s azt Ruby homlokába döfte. Sárospatak alügyész tartalmas, lendületes vádbeszédében szándékos emberölés miatt emelt vádat. Meghatott hangon emlékezett meg az áldozatról, a ki neki is jó barátja volt. Dr. Fried Lajos egész zsenialitását ragyogtatta remek védőbeszédében. Ő is először testvéri barátját, Rubyt parentálta el, de arra kérte az esküdteket, hogy határozatuknál csak az igazságot nézzék, ne a meggyilkolt boszúért kiáltó véres árnyát. Ezt kívánja tőlük Rulyának, a bírónak igazságos szelleme. Azután szellemesen és éles elmével czáfalgatta az ügyész argumentumait, bizonyítva, hogy ölési szándék nem állapítható meg. Halált okozó súlyos testi sértésben kérte a vádlottat bűnösnek kimondani. Az esküdtek verdiktje szándékos emberölésre szolt, s a törvényszék 15 évi fegyházra ítélte Rulyákot. A védő semmiségi panaszt jelentett be.

czímű és «Barna menyecske-nek szeme közé néztem...» jeligés műnek adassék ki.

A bíráló-bizottság abban a véleményben van, hogy ez a pályamunka a pályázat feltételeinek teljesen megfelel, — mert:

1. az anatomia tudománya köréből választott népszerű és ismeretterjesztő felolvasás;

2. mert fölöttébb alkalmas arra, hogy a Kör házi-estéjén felolvassassék.

Legerősebb oldala a műnek a kifogástalan, könnyed és magyaros stílus, melyet bizonyos hamisítatlan derült humor aranyoz meg. Szerző munkájának első lapjain mindenekelőtt — irodalmi jártasságról tanúskodó — idézetekkel bizonyítja, hogy a szemek szépsége — különösen persze a női szemek szépsége — mindenkor tárgya volt a költők dicsőítő dalainak. Majd reátér a szemek szépségének fejtegetésére és megismerteti velünk az anatómiának ebben a kérdésben elfoglalt álláspontját.

Kétségen kívül annyira könnyed, annyira szépirodalmi jellegű az egész értekezés, hogy méltán merülhet fel az a kérdés, vajjon egyáltalában ismeretterjesztő-e?

A bizottság ebben a kérdésben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szerző művel ismereteket terjeszt, mert megismerteti velünk azokat a tanokat, melyeket a szemek szépségéről az anatomia vall. A tudományos anyag mértékét pedig, melyet egy ilyen értekezésnek fel kell ölelnie, korlátozólag határozza meg a «pályázat feltételei»-nek 1. pontja, mely azt kívánja, hogy «az értekezésnek a Kör házi-estéjén való felolvasásra kell alkalmasnak lennie».

Innen kell tehát tekinteni azt a követelményt, melyet a tudományosság szempontjából támasztunk.

A kérdés az: vajjon alkalmas-e a mű arra, hogy

a háziestén való felolvasása által a háziesték közönségének tudományos ismereteit gazdagítsa?

Véleményünk szerint alkalmas! — Mert:

a) a külső formája a műnek olyan, a mely könnyedén, tetszetősen és világosan adja elő a kérdést;

b) tényleg tartalmaz oly tudományos tételeket, a melyek a háziestéknek — egyébként nagyműveltségű, főleg azonban irodalmi műveltségű — közönsége előtt ismeretlenek.

Mindezek folytán és azért, mert a mű úgy alakilag, mint tartalmilag, irodalmi színvonalon áll, javasoljuk, hogy a pályamű jutalmazassék.

II. «A magyar mythologia növényeiről». Jelige nélkül. A bizottság csak elismerését nyilváníthatja arról a nagy szorgalomról tanúskodó munkáról, melylyel szerző, tudományunknak ebben a kevéssé művelt ágában bűvarkodva, nagy fáradtsággal szedte és gyűjtötte össze az elég gyéren található adatokat. Azonban éppen itt keletkezett a munkának egyik legfőbb hibája. A szerző ugyanis az adatgyűjtésbe, a forrásmunkák áttanulmányozásába és azok excerpálásába annyira elmerült, hogy az adathalmaz kifejtését, rendezését, egységes szempontból való megvilágítását szem elől tévesztette.

A műnek ez a hibája — mely mellett az, mint tudományos tanulmány megállíthatna — teszi azt alkalmatlanná a Kör estéjén való felolvasására, mert ott leendő felolvasása nem hozná meg a kívánt eredményt. Egyes — bármilyen érdekes és fontos — adatokkal túlon-túlhalmozott mű nem tekinthető népszerű ismeretterjesztőnek, mert nem képes egyszeri felolvasása által a hallgatók ismereteit bővíteni.

Mivel a mű a felsorolt okoknál fogva, de meg-túltságos terjedelménél fogva is, nem felel meg a fel-

* **A Dunántúli írásban és képen.** (Dunántúli közművelődési naptár az 1902. évre.) Az ország egyik legnagyobb kultúregyletének, a *Dunántúli Közművelődési Egyesületnek* tízéves fennállása alkalmából díszes irodalmi vállalat jelent meg az egyesület titkára, dr. *Fodor Oszkár* szerkesztésében. A vállalat címe: *A Dunántúli írásban és képen*, és célja, hogy az olvasóközönségnek írásban és képen bemutassa azokat, kiknek jelentékeny részük van abban a békés harcban, melyet a *D. K. E.* a magyar faj megtartása érdekében kifejt, és hogy felhívja a társadalom figyelmét ama nagy feladatokra, melyeknek megoldását a *Dunántúli Közművelődési Egyesület* annyi lelkesedéssel és áldozatkészséggel munkálja. Hogy a hazafias vállalat nagyobb kelendőségnek örvendjen s hogy jövedelmével gyarapítsa a *D. K. E.* vagyont, a szerkesztő jövő évi naptárral és tisztá-czímtárral is kibővítette a munkát. A díszes kötet, melynek címlapját *Vajda Zsiga*, a jeles festőművész rajzolta, az irodalmi, művészeti és politikai világnak ama jeleseit mutatja be, kiket a Dunántúli adott a közéletnek s bemutatja ezenkívül a Dunántúli egyes vidékeit sikerült képekben. Az élet- és jellemrajzok valóságos forrásmunkává teszik e kötetet az irodalomtörténészek számára; a szépirodalmi dolgozatok s a szép illusztrációk pedig kelendő olvasmányokká teszik. A kötetet húsz remek illusztráció tarkítja, közöttük *Szinyei Mersé Pál* festménye: «A falu alatt», a pannonhalmi apátság több sikerült képe, képek a dunántúli hadgyakorlatról, a tatai vár, a magyaróvári kir. gazdasági akadémia. — A kötet ára 2 korona. Megrendelhető a *Dunántúli Közművelődési Egyesület* irodájában (Budapest, VIII., Kerepesi út 43.), vagy az egyesület főpénztárosánál dr. *Fekete Ignác* nál (V., Béla-utca 3.)

* **Ragadós állatbetegségek Sárosvarmegyében 1901. nov. 24-ikén.** *Lépfene* Makoviczai j.: Hrabovsík 1 u., Kecskőcz 1 u. *Veszétség*: siroakai j.: Soóbbánya 1 u. *Rühkór*: siroakai j.: Jernye 23 u.; szekesői j.: Magyar-Raszlavicza 1 u.; tapolyi j.: Radvány 9 u. *Sertésorbáncz*: siroakai j.: Szinyeújfalú 1 u. *Sertésvész*: aísótarczai j.: Boroszló 1 u., Vargony 1 u.; tapolyi j.: Pétervágyás 1 u., Tapolybisztra 3 u.

* **Az ismert Messmer teakereskedő cég közli veitünk:** Azon mindinkább tapasztalható kereslettel, melyben árúim részesül, rohamosan növekednek az utánzatok is. Különösen a csomagolás és a már évek óta használatban levő színek és jelzések azok, a melyek utánzóva lesznek, míg a tartalma nemcsak, hogy meg sem közelíti a Messmer-tea kitűnő minőségét, hanem a legtöbb esetben rossz és élvezhetetlen. Ez okból kérem a nagyérd. közönséget, hogy bevásárlásainál mindegyik Messmer-teát kérjen és minden oly csomagot, a mely teljes cégfelirattal ellátva nincsen, a leghatározottabban utasítsa vissza.

* **Lévai-féle «Magyar Gazdák Zsebnaptára»** az 1902-ik esztendőre most jelent meg. A gazdaközönségnek, a gazdatisztnak első följegyzési és számadási könyve ez, melyet állandóan magával hordhat, és a hol a gazdaságban előforduló minden ügyletet a meg-

felelő rovatban azonnal följegyezhet. E naptár a gyakorlatban annyira bevált, hogy ma már nélkülözhetetlen eszköze minden gazdának és gazdatisztnak. A naptári részen kívül tartalmazza a következő rovatokat: A nap kelte és nyugta. Bélyegilleték. Kamattáblázat. Mértékszámításokat. Pénzmértéket. A külföldi pénznemeket. Pénztári naplót. Ellési naptárt. Munka- és napszámok jegyzékét. Vetési és aratási jegyzéket. Cséplési és magtári naplót. Olaj- és takarmánymag-naplót. Kamara, takarmány, lóállomány, vas- és szerszámfa, építkezési anyagok, tejszármazék, dögbőrök s szőlő- és pinczenaplót. Szegődötték illetményi jegyzékét. A Lévai-féle *Magyar Gazdák Zsebnaptára* a legolcsóbb az országban. Ára díszes, erős vászonkötésben 2 korona. Postai szállítással 2 kor. 10 fillér. Kiállítása fényes és díszes. Megjelent a Lévai Mór könyvkiadóhivatalában Ungvárt, valamint az ország minden könyvkereskedésében

* **A «Wiener Mode»** december hó 1-jén megjelent 5-ik számú füzeté az év legelőkelőbb szakába vezet bennünket. Gyakoribbak a társas összejövetelek, a karácsonyi előkészületek már folyamatban vannak és sokhelyütt már a közelgő farsangról is beszél szakavatott vezetőikben a *Wiener Mode*. Írásban és képen tárgyalja e lap a legdivóbb női- és úri toiletteket, estélyek, színházak, séták és báltermek részére. A gyermekdivatmelléklet gyermekeink öltözékét, tehéneműjét, sőt neveltetését és szórakoztatásukat tárgyalja. Egész sorozat szép mintákat közöl a kézimunkai rész. A szépirodalmi rovat is gazdag hírneves szerzők termékeivel. Sokoldalú e lap, és minden hölgynek kedvenc olvasmányát képezi. Előfizet minden könyvkereskedés és postahivatal által, négy példányért 3 koronáért (decz — márcz 4 koronáért), valamint a kiadóhivatalnál; Wien, Gumpendorferstr. 87

* **Az 1902. évi esküdték névlajstroma.** *Rendesküdték:* Eperjesi lakosok: Atlasz Dávid, Ágoston Károly, Berger Hermann, Böhm Bertalan, dr. Balpataky Imre, Bosits János, Boross Zsigmond, Bodnár András, Bein Simon, Bleyer Lipót, Bodnár Győző, Bodnár István, Berthóty Tivadar, Barcs Jenő, Bodnár József, Cseh Lipót, Csabinyák János, dr. Csatáry Gusztáv, Dahlström Károly, Danielovics Béla, Dienes Lajos, Divald Lajos, Dresdner Ármán, Eger Samu, Eperjesi Ferencz, Elefánt Márton, dr. Engländer Emil, Fest Lajos, Faltin Géza, Fenyus János, Fábri Gyula, Farkas Lajos, Fried Simon, Ghillány József, Gerő Mihály, Gallitsik László, Groszmann Ármán, Grusz László, Grléger József, Gaál András, Glücksmann Mór, Gubescó Gyula, Grega András, Grósz Nathán, Gurszky György, Gyagyovszky Sándor, Hartmann Bertalan, dr. Horovitz Simon, Halbsch Gusztáv, dr. Horovitz Gyula, Hajdú Lajos, Halupka Károly, Havrilcsák Mihály, Hamborszky Bertalan, Holénia Gyula, Kósch Árpád, dr. Kakúsz Béla, Cattarino Sándor, Kaminszky János, Klein Lajos, Kampauer Adolf, Krivoss Gyula, Kocsis András, Kónya Miklós, Krause Ernő, Kaluzsa Bódog, Locker István, Linkesch Károly, Lavotha Ödön, Lintner Károly, dr. Liska Mihály, Mandics Ede, Maléter Árpád, dr. Müller Bertalan, Maléter Gyula, Moskovics Gyula, Mikolik István, Meliorisz József, Mittermann István, Mészáros Sándor, Mitske Ede, Metti János, Makucz József, dr. Oszvald Tivadar, Oszvald Károly, Propper Samu, Palsák Sándor, Palecsko Viktor, Plaveczy István, Pondelicsek Emil, Próner Károly, Reiner Géza, Ruby József, Rámer József, dr. Rosenberg Teofil, dr. Rosenthal Adolf, Ramaszetter Károly, dr. Rosenberg Mór, Saláta András, Schiller Vilmos, Schwarcz Ede, Sitányi József, Schwarcz Adolf, Sváby Ferencz, dr. Schmidt Gyula, Sarudy Ede, Sóska János, Schustek Nándor, Saárossy Antal, Schwarcz Ármán. — *Bartfai lakosok:* András János, dr. Árje Fülöp, Albrecht József, Biloveszky József, Deponty József, Divald J. Adolf, Exner Ernő, dr. Glück Jónás, Gmitter József, Gründl Matyás, Jármy Titusz, Keresztfalvy Imre, Lapstiga József, Löcherer Gyula, Madera József, Mankovics József, Mihalovics János, Orosz András, Salgó Mór, Szűcs István. — *Kisszebeni lakosok:* Ádám Ödön, Bohus Ede, Bohus Nándor, ifj. Czapkay Imre, Csicsilla János, Egerman Manó, Engl Márk, Fröhlich József, Gaborcsák Béla, Gajdos János, Gergelyi Ferdinánd, Girgach Károly, Hartmann Mór, Jakubek Béla, Kassevits János, Kopasz János, Pallaghy János, Perlmann Lipót, Princz Antal, Rosenfeld Ignác. — *Sárosvarmegye egyéb községeiből:* Klein Simon, Töltzsek; Ardó Alfréd, Kapi; Bideskúthy Aladár, Kapronca; Győri József, Kerekkrét; dr. Deme Ferencz, Girált; Holénia Ernő, Hanusfalú; Hedry Ernő, Radács; Piller Kálmán, Pillerpeklén; Fleischer Ármán, Nagyvitéz; Gruber Nándor, Nagysáros; Görgey Ernő, Gergelylaka; Krieger József, Gergelylaka; Várady Lipót, Bogdány; Kundráth György, Szentistván; Rosenberg Samu, Abos; Barcs Kálmán, Kisladna; Kovaliczky Mihály, Szentpéter; Nagy Lajos, Lemes; Dessewffy Balamér, Bérczalja; Ficker Ferencz, Lófalú; Kohányi

István, Trocsán; báró Uszlár-Gleichen Ottó, Deméthe; Hollán József, Magyarasszlavicza; Szakmáry Dezső, Vanyiskócz; Zombory Viktor, Bodonlaka; Péchy Antal, Péchújfalú; Péchy Elemér, Péchújfalú; Roskoványi Miklós, Roskovány; Leuchtag Manó, Lubotin; ifj. Berzevicy Béla, Hamborg. — *Pöt-eküdték:* Eperjesiek: Buday János, Borodács Ede, Benyó Antal, Bezeghy Antal, Bleyer József, Bergmann Nándor, Berger Henrik, Frenyó Lajos, Gyulay István, Gallé Gábor, Gömöri János, Hajdú Bertalan, Hirschmann Ferencz, Jakobei Dezső, Kavalszky Ágoston, Krayzell Kálmán, Kapy Gyula, ifj. Kovaliczky Sándor, Mayer Endre, Mochnay Kálmán, dr. Mikler Károly, Perényi Vilmos, Sitányi Lajos, Sterbinszky Géza, Saárossy István, Sperlágh Ignác, Soltész János, Szemere Márton, Sziklai Henrik, Szabanos András, dr. Sonnenschein Simon, Spanner Róbert, Szántó Zsigmond, Szendrovics Samu, Szentgyörgyi Gusztáv, Szívassy András, Sztankay László, Smilovics Lipót, Thór Gyula, Tauth Viktor, Tóth András, Urbán Miklós, Ungár Fülöp, Weiszler Lajos, Wenzel István, Vogel Béla, Winkler András, Zborovszky Antal, dr. Zahler Dezső, Zathureczky György, Bartfaiak: Toperczer Albert, Wächter Samu, Weszter Géza, Zámorszky József, Zámorszky István. Kisszebeniek: Répászky János, Rosenberg Bernát, Scholz Vilmos, Spiegel Vilmos, dr. Windt Arthur.

* **Az új gyógyszer-árszabvány.** A hivatalos lap vasárnapi száma a belügyminiszter rendeletét közli, mely az új gyógyszer-árszabványt 1902. január elsején lépteti életbe. E rendelet megállapítja a gyógyszerek árait és megelőzőleg tizenkilenc pontban felsorolja a gyógyszerészre és a kézi-patika tartására jogosított orvosra kötelező határozatokat. Ezek közül a legfontosabbakat is említhetjük a következők: A gyógyszerek mennyiségére és minőségére nézve szigorúan az orvosi vény szerint készítenők el; a kiállítás, ha a vényen azon megjegyzés foglaltatik: «fiat expeditio simplex», csakis az edények, tartályok és borítékok legolcsóbb tételének felszámításával teljesítendő; a kiállítás díszesebben csak akkor történhetik, ha azt a fél, vagy a rendelő orvos kívánja. Vényeket ismételtlen megkésztetni, ha azokban kétszer keresztezett szer (erős mérge) is rendeltek, minden egyes esetben csak akkor szabad, ha a rendelő orvos az ismétlést «repetatur» vagy «reiteratur» szóval s újabb kelettel és aláírásával ellátva rendel el. Tilos bármiféle vényt ismételtlen megkésztetni, ha az orvos a «ne repetatur» jelzést felírta. Már egyszer használt dobozokat s parafadugókat a gyógyszerésznek a közönségtől visszavenni egyáltalában tiltva van; üveg- és porcellántartályokat, ha azokat kellően tisztítva hozzák vissza, visszavehet ugyan, de csak gondos és forró vízben való tisztítás után hozhatók újra forgalomba. Járványok idején s tudomása szerint fertőző betegtől származó üveg- s porcellánedényeket visszavenni tiltva van, ha csak nem ugyanazon beteg számára használja el azokat. Belsőleg adagolandó gyógyszerhez mindig hengeres, külsőleg használandóhoz mindig hatszögletű üveg veendő.

KIMUTATÁS

Sárosvarmegyében uralgó fertőző kórok állásáról f. évi november 1-től november 15-ikéig terjedő időközben.

Helység	A betegség neve	Ezek közül		Ajárványegész tartama alatt	
		meggyógyult	meghalt	meggyógyult	meghalt
Tót-Soóvár	r. toroklob	1	1	1	1
Zboró . . .	„	3	3	3	3
Kis-Szeben	hasi hágyam.	1	1	1	1
Somos . . .	„	1	2	3	2
Eperjes . .	kanyaró	4	4	4	4
Szt. István	„	13	13	13	13
Somos . . .	„	5	5	5	5
Roskovány	„	10	10	10	10
Töltzsek . .	„	19	35	22	60
Györgyös . .	„	2	15	12	5
Komlós . . .	„	5	5	5	5
Ásguth . . .	„	4	4	4	4
Vlacsá . . .	„	2	2	2	2
Deméthe . .	„	8	8	5	3
Eperjes . .	vörheny	1	2	1	12
Kavacsán . .	„	5	5	5	5
Palocsa . .	hökhurut	19	19	9	10
Hazslin . . .	„	47	80	20	106
Girált . . .	„	2	2	2	2
Rovón . . .	„	10	10	10	10
Eperjes . .	bárányhimlő	2	2	2	2
F.-Szvidnik	„	1	1	1	1

* **Az orvosok kórházi gyakorlata.** Wlassics Gyula dr., vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöklésével — az új orvosi szigorlati rendben kötelezőleg előírt kórházi gyakorlat szabályozása tárgyában — a kultuszminisztériumban szakértekezlet volt. A miniszter ezeket a kérdéseket terjesztette elő: Miképpen tölthető el az egyévi kórházi gyakorlat? Mely kórházak legyenek

ennek eltöltésére fölhatalmazva? Mi módon vizsgál-
tassék az egyévi kórházi gyakorlat kitöltése? A klini-
kai gyakoroltság tekinthető-e egyértékűnek a kötelező
egyévi kórházi szolgálattal? Az első, a második és a
negyedik kérdést együttesen nagy érdeklődéssel tár-
gyalták. Högyes, Chyzer, Pertik, Szabó, Réczey, Klug,
Kétly, Tóth és Müller hozzászólása után az értekezlet
többsége Müller Kálmán dr. miniszteri tanácsos in-
dítványa mellett foglalt állást, hogy az orvosok egyen-
letes gyakorlati irányú képzésének biztosítása szem-
pontjából az egyévi gyakorlat kitöltése akként hatá-
roztassék meg, hogy az orvosjelölt az esztendőből
négy hónapot belgyógyászati, két hónapot sebészeti,
két hónapot szülészeti gyakorlaton töltsön, a fennmaradó
négy hónapot pedig a jelölt tetszése szerint más kór-
házi osztályokon is eltölthesse. A harmadik kérdésre
nézve az értekezlet abban állapodott meg, hogy az
egyévi kórházi gyakorlat igazolása céljából az orvos-
jelöltek igazoló-könyvet kapjanak, a melyben az el-
töltött kórházi szolgálatot az osztályos főorvos és a
kórházigazgató tanúsítsa.

ÚJ VASÚTI MENETREND

1901. OKTÓBER 1-TŐL.

Eperjesről indulnak a vonatok:

Budapest felé:	6 20 reggel.	Budapestre érkezik	1 30 délután.
	10 40 d. e.	" "	8 50 este.
	2 50 d. u.	" "	10 — "
	7 30 este.	" "	6 35 reggel.
9 59 "	" "	8 15 "	" "

Bártfa felé:	6 35 reggel.	Bártfára érkezik	8 42 délelőtt.
	5 35 d. u.	" "	7 41 este.

Orló felé:	6 29 reggel.	Orlóra érkezik	8 20 délelőtt.
	2 20 d. u.	" "	4 35 délután.
	5 21 d. u.	" "	7 10 este.

Szepesség felé:

6 20 reggel. 10 40 délelőtt. 2 50 délután Oderbergig és 7 30 este csak Iglóig közlekedik.

Eperjesre érkeznek a vonatok:

Budapest felől:

6 19 reggel. 9 10 délelőtt. 2 14 d. u. 5 15 d. u. 9 58 este.

Bártfa felől: 6 09 reggel, 2 07 délután, és bártfai nagyvásárkor 9 43 este.

Orló felől: 10 30 délelőtt. 2 05 délután. 9 49 este, csak hétfőn és pénteken 6 06 reggel.

Szepesség felől:

9 10 délelőtt. 2 14 délután. 5 15 délután. 9 58 este

Felölös szerkesztő:

Dr. Mikler Károly.

Kiadótulajdonos:

Kösch Árpád.

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,

a Lithion-forrás

Salvator

Kitűnő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatású.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangú gyógyviz és diätetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán **aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseizgatási tünetekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek** kepződésében szenvednek.

Kapható asví yvizeskereskedésekben és gyógyszerárakban

A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjesen.

Ház eladás.

A Pankuch-féle Magyar- és Kovács-utcai ház és belső-ség szabad kézből — vagy pedig az 1901. évi december hó 5-ikén az eperjesi kir. törvényszék pertárában délelőtt 9 órakor megtartandó önkéntes bírói árverésen — **eladó.**

Közelebbi feltételek megtudhatók az eperjesi telekkönyvi hatóságnál 4017—1901. tkvi szám alatt és dr. Balpataky Imre ügyvédi irodájában Eperjesen.

4803—1901. sz.

Faeladási hirdetmény.

Az alulirt m. kir. erdőhivatal részéről közhírré tétetik, hogy a kerületéhez tartozó, az eperjesi vasúti állomástól mintegy 10 kilométernyire fekvő, a *kakasfalvi* m. kir. erdőgondnokság kezelése alatt levő erdeiben az 1901. évben kihasználás alá kerülő következő *fakészletek* fognak árverés útján eladatni:

I. vágássor. 3. tag 4-ik osztág (Várpatak):

1069 köbm. tölgy-épületfa;

kikiáltási ára 12,144 K. 24 f.

1050 ürm³ tölgy vegyes tűzifa;

kikiáltási ára 1297 „ 52 „

I. csoport összege: 13,441 K. 76 f.

VI. vágássor. 26. tag 7. osztág (Kiségés):

2617 köbm. tölgy-épületfa;

kikiáltási ára 28,402 K. 86 f.

1173 ürm³ tölgy vegyes tűzifa;

kikiáltási ára 3123 „ 74 „

II. csoport összege: 31,526 K. 60 f.

Az írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverés f. év december hó 16-ikán délelőtt 10 órakor fog a soóvári m. kir. erdőhivatal hivatalos helyiségében megtartatni.

A kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bántéppénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt alulírott m. kir. erdőhivatalnál benyújtandók. Az ajánlatban az ajánlott vételár számjegyekkel és betűkkel kiirandó; továbbá határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s azokat magára nézve feltétlenül kötelezőknek elfogadja.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ajánlat úgy az egyes csoportra külön-külön, valamint a két csoportra együttesen tehető.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint részletes becslési kimutatások a soóvári m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Utánnymomat nem díjaztatik.

Soóvárott, 1901. november hó 18-ikán.

M. kir. kincstári erdőhivatal.

Alapított 1869.

KÖSCH ÁRPÁD

KÖNYVNYOMDÁJA || PAPIRRAKTÁRA

EPERJESÉN.

Korszerűen s dűsan felszerelt *

Legváltástékosabban berendezett *

Árjegyzékek, számlák, czégekártyák, körlevelek, üzleti jelentések, intévelek, czímkék, vonalozott üzleti könyvek; levelezőlapok, csomagoló- s levélpapírok és borítékok czégnomással.

Pénzintézeteknek: Alapszabályok, értékpapírok, mérleg számlák, üzleti könyvek (szines vonalzással is). Ügyvédek részére: Mindenemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények s szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.

Díszművek, könyvek, hetilapok, folyóiratok elegáns és pontos előállítás, köz- és magánhivatalok, takarékpénztárak nyomtatványainak szép és gyors kiállítás.

Különlegesség könyvnyomdai színnyomásban!

Egyházi, tanügyi, közigazgatási és más hivatalos nyomtatványok raktára. Oklevelek, isk. értesítők, bizonyítványok s kimutatások nyomtatása. Névjegyek. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva.

Eljegyzési és esketési kártyák, meghívók izléses kivitelben, falragaszok, műsorok, étlapok, tánczrendek, szinlapok s egyesületek részére szükségelt nyomtatványok díszes előállítás. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíték.

Bármely hírlapra előfizetések közvetítése.

Motorhajtóerő-berendezés. Tömöntőde.

Költségvetések — készítettő nyomtatványokról — postafordultával.

TÜZIFA legkitünőbb bükkfa

gróf Andrássy Dénes somosújfalvi erdejéből.

Rendelhető:

BEIN SIMON

fűszer- és csemegekereskedésben.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált házi szer, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúsznál és meghúléseknél.

Intés. Silányabb utazatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 L. 1 k. 40 f. és 2 K. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa.
„Csász. és kir. udvari orvostudós.”
Rudolstadt.

Geschmackvolle, leicht ausführbare Toiletten, vornehmstes Modenblatt

WIENER MODE

mit der Unterhaltungsbeilage „Im Boudoir“.
Jährlich 24 reich illustrierte Hefte mit 48 farbigen Modenbildern, über 2800 Abbildungen, 24 Unterhaltungsbeilagen und 24 Schnittmusterbogen.

Vierteljährig: K. 3.— = Mk. 2'50.

Gratisbeilagen:

„Wiener Kinder-Mode“
mit dem Beiblatt

„Für die Kinderstube“

Schnitte nach Mass.

Als Begünstigung von besonderem Werthe liefert die „Wiener Mode“ ihren Abonnentinnen Schnitte nach Mass für ihren eigenen Bedarf und den ihrer Familienangehörigen in beliebiger Anzahl gratis gegen Ersatz der Expeditionsspesen unter Garantie für tadelloses Passen, wodurch die Anfertigung jedes Toilettestückes ermöglicht wird.

Abonnements nehmen alle Buchhandlungen und der Verlag der „Wiener Mode“, Wien, VI/2, unter Beifügung des Abonnementsbetrages entgegen.

Petroleum-izzófény. • • • • • • Meglepő találmány!

Könnyű kezelés minden veszély nélkül, világítása hóféhér.

Világítása meghaladja a 80 gyertyafényt. 30 százalék petroleum-megtakarítás.

Mint égő anyag felülmúl minden petroleumot.

Égő-tartama 1 liternek körülbelül 12 óra. Az anyag megég bármely petroleum-lámpásban.

Kapható:

Az osztrák petroleum-izzófény társaság
főraktárában:

Huber és Társa

cégnél

Wien, I., Kohlmarkt 5.

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Képviselek mindenfelől kerestetnek.

Amerikába és Canadába.

Menetrendünket nagyon mérsékeltek s ennek következtében az átkelés

gyors- és postagőzőseinkkel

az Egyesült-Államok és Canada
legtöbb helyeire

körülbelül 40 koronával olcsóbb,
mint bármely más társulat díja.

Bővebb felvilágosítás végett forduljon alantabbi címhez:

Beaver Line, Rotterdam.

Fizetésképtelen

kereskedők, gyárosok és iparosok pénzzavarai (akár insolvens, akár pedig csődben levők) bármely lakóhelyen, gyorsan és előzékenyen, egész csendben is rendeztetnek régi, jó hírnevű, többszörösen kitüntetett cég által.

Perlések és végrehajtások rendeztetnek és a kiegyenlítés hányadához szükségelt pénzüsszeg előnyösen beszereztetik. Szives, nem névtelen ajánlatok «Streng solide 1005» alatt **Zitter Annoncen-Expedition Wien, VII/2, Mariahilferstr. 62.** alá intézendők.

THE NEUCHÂTEL ASPHALTE COMPANY LIMITED

Budapesten:

Andrássy-út 1. szám

Kassán:

Pesti-út 1. szám

legkiválóbb aszfalt-vállalat,

Magyarországon 30 év óta áll fenn.

Vállalkozik mindennemű aszfaltburkolatok elkészítésére, valamint nedves falaknak szárazzá tételére az egyedül bevált „Val de Travers” természetes aszfalttal.

Minden
háziasszony
és anyja

üdvözölhető, aki az egészség,
takarékoság és jóízre való
tekintetből a Kathreiner-féle
Kneipp-maláta kávé (mely
csak az ismert eredeti
csomagokban valódi) hasz-
nálja.